

Kultuuriministeerium
min@kul.ee
Suur-Karja 23
15076, Tallinn

Teie 13.06.2026 nr 1-11/666-1;
KUM/26-0709/-1K

Meie 17.07.2026nr 1.1-11/2570-2

**Meediateenuste seaduse ja
halduskoostöö seaduse muutmise
seaduse eelnõu**

Lugupeetud proua minister

Kooskõlastame meediateenuste seaduse ja halduskoostöö seaduse muutmise seaduse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) alljärgnevate märkustega arvestamisel.

I. Halduskoormuse ja bürokraatiaga seotud küsimused

1. Riigikogu 20. veebruari 2019. a otsuse „Riigireformi ja hea halduse põhialused“¹ punkti 4 kohaselt tuleks inimesi ja ettevõtjaid koormata mitmesuguste nõuete, aruannete, kohustuste, maksude ning muu reguleerimisega võimalikult vähe. Samuti rakendatakse rahvusvaheliselt tuntud andmete topeltküsimise keelu printsiipi, proaktiivsete teenuste lähenemist ning võimaluse korral ühtse kontaktpunkti põhimõtet. Näiteks peab eelnõu kohaselt olema tellitava audiovisuaalteenuse osutaja (edaspidi *teenuseosutaja*) aruanne sõltumatu audiitori auditeeritud. Tulenevalt audiitorite vähesusest ja kulust ning bürokraatia vähendamise eesmärkidest, palume kaaluda lahendust, kus investeeringut on võimalik tõestada ka näiteks Eesti tootja kinnitusega, kellesse on investeering tehtud või muu sarnase lahendusega.

Ülalviidatud otsuse punkti 5 kohaselt reguleeritakse nii vähe kui võimalik ja nii palju kui vajalik. Reguleerimisvajaduse kaalumisel lähtutakse probleemikesksest käsitusviisist. Riik lähtub õigusloome heast tavast igal tasandil, sealhulgas Euroopa Liidu õiguse kohaldamisel. Võimalikult palju rakendatakse põhimõtet „üks kahe asemel“. Igaühele peavad tema õigused ja kohustused olema lihtsalt arusaadavad. Eelnõus antud printsiipe järgitud ei ole ega ole ka selgitatud, miks need on jäetud järgimata.

Otsuse punkti 6 kohaselt peavad ülemäärasest reguleerimisest ning ebavajalikest tegevustest loobumise tulemusel vähenema riigi ülalpidamise ja administreerimise kulud ning vajadus tööjõu järele. Proportsionaalselt enam vahendeid tuleb suunata sisutegevustele ning elanikele kättesaadavate ja kvaliteetsete avalike teenuste pakkumisele.

¹ [Riigireformi ja hea halduse põhialused-Riigi Teataja](#)

Seletuskirja kohaselt võib sõltuvalt eri teenuseosutajate senisest osalusest filmide ja sarjade tootmisel Eesti audiovisuaaltootmisse lisanduva panuse väärtuseks hinnata 1,2–2 miljonit eurot aastas. Arvestades, et plaan on sõlmida SA-ga Eesti Filmi Instituut (EFI) haldusleping, kes hakkab tegelema investeerimiskohustuse täitmise arvestusega, investeerimisplaani täitmise ülevaate kontrollimisega, rahalise sissemakse summa arvutamisega, rahalise sissemakse summa kohta tellitava audiovisuaalmeedia teenuse osutajale teate esitamisega ja rahalise sissemakse kogumisega, võib ilmned, et kogutavad vahendid võivad minna peamiselt selle süsteemi ülalhoidmiseks.

II. Eelarve ja arvelduskontodega (kassaline teenindamine) seotud küsimused

Seletuskirjas on märgitud, et direktiivi ulatuslikum ülevõtmine meediateenuste seaduse (edaspidi *MeeTS*) muutmise kaudu annab võimaluse osaliselt parandada Eesti audiovisuaaltootmise rahastamist ja rahvusvahelistumist, kasvatamata survet riigieelarvele. Samuti on seletuskirja mõjude osas märgitud, et eelnõuga ei kaasne otsest mõju riigieelarvele. Rahandusministeeriumi hinnangul mõju siiski riigieelarvele on ning täiendavat selgitamist vajavad alljärgnevad rakendusliku ja eelarvelise mõjuga küsimused.

2. Muudatusega kaasneb piiratud ulatuses haldus- ja kontrollikoormus Kultuuriministeeriumile ja/või EFI-le. Seletuskirjas on märgitud, et EFI-le kaasnevad investeerimiskohustuse kontrollimisega täiendavad ülesanded ja tööjõukulu ning selle katmine lepitakse kokku halduslepingus või toimub teenuseosutaja tehtava rahalise makse arvelt. Välja toodud alternatiivid ei ole samast kategooriast. EFI-ga sõlmitavas halduslepingus tuleb kulude katmine kokku leppida ka siis, kui kulud kaetakse teenuseosutaja tehtava rahalise makse arvelt. Seega vajab seletuskirjas selgemat lahti kirjutamist, millised täiendavad kulud EFI-le uue ülesande saamisega kaasnevad ning kuidas need kulud kaetakse. Kas täiendavad vahendid antakse koos halduslepinguga Kultuuriministeeriumi üldisest eelarvest või teenuseosutajatelt eelarvesse laekuvate rahaliste sissemaksete arvelt. Samuti palume täpsustada, millisest allikast kaetakse EFI ja Kultuuriministeeriumi lisanduv töökoormus juhul, kui teenuseosutajad täidavad kohustuse peamiselt otseinvesteeringutega ning rahalisi sissemakseid laekub vähe või üldse mitte.

3. Seletuskirjas on märgitud, et täiendavat infosüsteemi ei ole vaja ja infovahetus toimub e-kirja teel. Samas sisaldavad esitatavad aruanded äriiselt tundlikke andmeid, sealhulgas aastate lõikes Eestis teenitud tulu, reklaamitulu, litsentsitasusid, investeeringuid, projektide maksumusi ja mitmeaastaseid investeerimispläne. Lisaks peab aruanne olema sõltumatu audiitori auditeeritud. E-kirjapõhine lahendus võib olla esialgu piisav, kuid edaspidi ei ole välistatud vajadus turvalisema elektroonilise keskkonna järele. Ka seletuskirjas on viidatud, et tulevikus võib olla põhjendatud konkreetse elektroonilise keskkonna kasutamise kohustus. Palume seetõttu täpsustada, kas ja kuidas on arvestatud võimaliku IT-kulu tekkimisega.

4. Eelnõu rakendamisel võib tekkida olukordi, mis võib täiendavalt kaasa tuua tõlgendus- ja kontrollikoormuse, sealhulgas Eestis teenitud tulu arvestamisel, reklaamitulu ja vahendatud teenuste käsitlemisel, lineaarse televisiooni eristamisel, Eesti audiovisuaalse teose kriteeriumide hindamisel, investeeringute kvalifitseerimisel ning piiriüleste teenuseosutajate hõlmamisel. Huvirühmade tagasiside näitab, et osa neist küsimustest oli vaidlusi tekitanud juba VTK etapis. Palume seletuskirjas hinnata, kas võimalik vaidlus- ja sissenõudmiskoormus võib kaasa tuua täiendava rakenduskulu.

5. Eelnõuga *MeeTS*-i lisatava § 24⁷ lõike 3 kohaselt tasutakse rahalise sissemaksena tasumisele kuuluv summa Kultuuriministeeriumi arvelduskontole ja sama paragrahvi lõike 6 kohaselt kasutatakse laekunud vahendeid Eesti filmikunsti toetamise eesmärgil. Märkime, et

Kultuuriministeeriumil ei ole oma arvelduskontot. Rahaline sissemakse peaks laekuma Rahandusministeeriumi pangakontole (Kultuuriministeeriumile peab siis kuuluma viitenumber ehk e-konto e-riigikassas – maksekorraldusel on viitenumbri rea täitmine kohustuslik). Riigieelarve on tekkepõhine, mistõttu ei ole võimalik kulude tegemist hakata planeerima alles pärast tulu laekumist (vt ka KUM kooskõlastustabeli selgitust RAM märkusele). Üldiselt me ei toeta seaduse tasandil nii tehniliseks minemist, et regulatsioon peaks ettevõtjatele olema kontode või laekumiste tasandil. Siiski palume eelnõus selgelt reguleerida tulude laekumine ja selle kasutamine. Samuti palume seletuskirjas eraldi välja tuua, kui palju jagatakse kogutud summast toetusena edasi ja kui palju on arvestatud administreerimiskulude katteks.

III. Toetuse andmisega seotud küsimused

6. Eelnõuga on katmata, kes ja kuidas rahalise sissemakse kogumisel laekunud vahendeid kasutab või nende kasutamise üle otsustab. Eelnõuga MeeTS-i lisatava § 24⁷ lõikes 6 mainitakse lakooniliselt, et rahalise sissemakse kogumisel laekunud vahendeid kasutatakse Eesti filmikunsti toetamise eesmärgil. Alles seletuskirjast selgub, et laekunud vahenditest on plaanis hakata jagama toetusi EFI kaudu vastavalt kultuuriministri 31. detsembri 2018. a määrusele nr 25 „Filmikunsti arendamise, tootmise ja levitamise toetamise tingimused ja kord“ (edaspidi *filmikunsti toetamise määrus*). Sealjuures on jäänud ka lahtiseks, kas EFI enda vastavad tegevused lähevad ka filmikunsti toetamise alla.

Viidatud kultuuriministri määrus on antud riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel, mis võib olla toetuse andmise aluseks juhul, kui toetuse andmise tingimused ja kord ei tulene muust õigusaktist. Kuna antud eelnõu puhul on tegemist „muu õigusaktiga“, mille alusel soovitakse toetust anda, siis peaks vastavad sätted (sh, ka toetuse tagasinõudmise sätted) sisalduma ka selles eelnõus. Palume eelnõud vastavalt täiendada.

7. Eelnõust või seletuskirjast peaks välja tulema, kas ühel Eesti filmitootjal on õigus samaks projektiks saada nii investeeringut teenuseosutajalt kui ka toetust kultuuriministri määruse alusel. Kohtumisel Kultuuriministeeriumi esindajatega selgus, et üks projekt võib saada mõlemat. Sellest võib siis järeldada, et kuna eelnõus ei käsitata investeeringut toetusena (kuid see võib olla riigiabi, vt meie kirja IV osa), vaid see on ühe eraõigusliku juriidilise isiku panus teise eraõiguslikku juriidilisse isikusse, siis ei ole vaja vastavat teavet toetuse taotlemisel märkida (vt filmikunsti toetamise määruse § 5 lõige 11). Samuti on sellisel juhul võimalik saada arendustoetust, mida üldiselt ei anta, kui toetuse andja on teinud tootmistoetuse otsuse (vt filmikunsti toetamise määruse § 5 lõige 12). Palume seletuskirjas seda selgitada.

IV. Riigiabialased küsimused

8. Seletuskirja kohaselt võetakse eelnõuga Eesti õigusesse üle direktiivi 2018/1808, millega muudetakse direktiivi 2010/13/EL (konsolideeritud versioon [siin](#)) artikli 13 lõiked 2 ja 3. Direktiivi artikli 13 lõike 3 viimane lause ütleb, et „Rahalised kohustused peavad olema kooskõlas liidu õigusega ja eelkõige riigiabinormidega.“ Seletuskirjas ei ole aga midagi kirjutatud riigiabist. Palume seletuskirja täiendada selgitusega, kas eelnõu alusel võib tekkida riigiabi olukord ja kuidas on eelnõu kooskõlas EL riigiabi reeglitega.

Riigiabiga on tegemist, kui täidetud on kõik järgmised kriteeriumid:

- 1) tegemist on ettevõtjaga;
- 2) tegemist on riigi vahenditega või meede on riigile omistatav;
- 3) tegemist on eelisega ettevõtjale või ettevõtjate gruppidele;
- 4) tegemist on valikulise meetmega;
- 5) meede mõjutab kaubandust ja konkurentsi liikmesriikide vahel.

Täpsemalt saab nimetatud kriteeriumidest lugeda [Euroopa Komisjoni riigiabi mõiste teatisest](#).

9. Palume analüüsida ka, kas juhul kui teenuseosutaja investeerib otse Eesti filmitootjatesse, aga ta teeb seda seetõttu, et seadus näeb selle ette, siis kas see on ka riigiabi (st kas see meede on riigile omistatav). Selgitame, et kuigi üks riigiabi kriteerium – riigile omistatavus, on täidetud, peaks selleks, et tegemist oleks riigiabiga, keegi saama ka eelise (nt keegi, kes ei pea investeerima) ja lisaks peavad olema täidetud ka ülejäänud riigiabi kriteeriumid (valikulisus, konkurentsi ja kaubanduse moonutamine). Ilmselt need viimased oleksid igal juhul täidetud. Praegu ei selgu, kas ERRi käsitletakse eraldi või ta on teistega samas olukorras. Ehk siis küsimus praegu on ikkagi eelkõige selles, kas investeerimiskohustus kehtestatakse samamoodi kõigile samas olukorras olevatele meediateenuse osutajatele või mitte.

10. Kuigi kehtiva seaduse § 24 (mis tunnistatakse kehtetuks) lõige 3 viiakse üle uude §-i 24¹, palume siiski seletuskirjas täpsemalt selgitada, kas eelnõu § 1 punktiga 6 lisatavas §-s 24¹ toodud erandid (nt mikroettevõtjate puhul) tulenevad ka direktiivist. Nt direktiivi 2018/1808 põhjenduspunktis 40 kirjutatakse väikese käibega või väikese vaatajaskonnaga teenuseosutajate eranditest. Küsimus on selles, kas nimetatud eranditega võib tekkida riigiabi olukord erandi saajate suhtes.

11. Eelnõu § 1 punkti 1 (kehtiva seaduse § 2 lõike 4 muudatus) kohta palume lisada täpsem selgitus seletuskirja, sh miks siiski kohaldatakse ERRile eelnõuga lisatavat § 24⁴ ja 24⁷. Palume ka selgitada, kas erisus ERRile võib tekitada ebavõrdse kohtlemise ehk kas tegemist võib olla riigiabiga (valikuline eelis) ERRile, s.o kas ERR ja tellitava audiovisuaalse teenuse osutajad, kellele kehtestatakse eelnõuga investeerimiskohustus on samas õiguslikus ja faktilises olukorras (vt Euroopa Komisjoni riigiabi mõiste teatise osa 5. Valikulisus).

V. Riigihangete alased küsimused

12. Eelnõuga võimaldatakse Kultuuriministeeriumil sõlmida riigi sihtasutusega haldusleping investeerimiskohustuse arvestuse, aruannete kontrolli, rahalise sissemakse arvutamise, teavitamise ja kogumise ülesannete täitmiseks. Seletuskirja kohaselt plaanitakse vastav ülesanne anda halduslepinguga EFI-le. Samas ei selgu eelnõust ega seletuskirjast piisavalt, millistel õiguslikel kaalutlustel on valitud ülesande üleandmine otse riigi sihtasutusele ning kuidas on selline lahendus kooskõlas riigihankeõigusega.

Riigihangete seaduse (RHS) § 2 kohaselt on seaduse eesmärk tagada hankija rahaliste vahendite läbipaistev, otstarbekas ja säästlik kasutamine, isikute võrdne kohtlemine ning konkurentsi efektiivne ärakasutamine. Sama seaduse § 3 kohaselt peab hankija tegutsema läbipaistvalt, kontrollitavalt ja proportsionaalselt, kohtlema isikuid võrdselt, tagama konkurentsi efektiivse ärakasutamise ning vältima konkurentsi kahjustavat huvide konflikti. Sellest lähtuvalt vajab seletuskiri täiendamist riigihankeõigusliku põhjendusega, miks on ülesande andmine just riigi sihtasutusele ilma hankemenetluseta põhjendatud või millisel õiguslikul alusel leitakse, et riigihankeõiguse kohaldamine ei ole antud juhul nõutav.

Seletuskirjas on põhjendatud EFI sobivust valdkondliku pädevuse, olemasolevate toetusmehhanismide ja praktilise kogemusega. Riigihankeõiguse vaates tuleks siiski täiendavalt käsitleda, kas üleantav ülesanne on olemuslikult avaliku võimu ülesanne või turult ostetav teenus, kas ja kuidas hüvitatakse sihtasutusele ülesande täitmise kulud, kas halduslepingu eeldatav majanduslik väärtus on hinnatud ning miks ei kahjusta ülesande andmine konkreetsele riigi sihtasutusele konkurentsi ega anna põhjendamatut eelist mõnele turuosalisele.

13. Samuti tuleks seletuskirjas eristada haldusülesande üleandmist riigi sihtasutusele ning sihtasutuse enda võimalikke oste või lepinguid ülesande täitmisel. RHS § 5 kohaselt võib

avaliku sektori hankijaks olla muu hulgas sihtasutus, mille üheks asutajaks on riik, samuti teatud tingimustel eraõiguslik juriidiline isik, mida põhiliselt rahastavad või kontrollivad avaliku sektori hankijad ning mis on asutatud avalikes huvides ülesande täitmiseks, millel ei ole tööstuslikku ega ärilist iseloomu. Seetõttu tuleks seletuskirjas käsitleda, kas ja millisel RHS § 5 alusel on EFI käsitatav avaliku sektori hankijana. Juhul kui EFI on RHS tähenduses hankija, tuleb tema poolt ülesande täitmiseks tehtavate teenuste, asjade, IT-lahenduste, auditite või muude sisendite ostmisel järgida RHS-i ulatuses, milles seaduse kohaldamise eeldused on täidetud.

14. Lisaks palume kaaluda ja seletuskirjas käsitleda, kas juhul, kui kavandataval halduslepingul või selle raames antavatel ülesannetel võib olla riigihankeõiguslikult hankelepingu tunnuseid, oleks võimalik tugineda RHS-s sätestatud eranditele, eelkõige sisetehingu regulatsioonile. RHS § 12 reguleerib sisetehingut ja hankijatevahelist koostööd ning näeb ette tingimused, mille korral avaliku sektori hankija ei ole kohustatud RHS-s sätestatud korda rakendama. Seetõttu tuleks seletuskirjas analüüsida, kas Kultuuriministeeriumi ja riigi sihtasutuse vaheline kavandatav õigussuhe võiks vastata sisetehingu koostöö eeldustele, sh kontrolli, tegevuse mahu, erakapitali osaluse puudumise ja avaliku ülesande täitmise tingimustele. Kui nimetatud eranditele tuginemine ei ole võimalik, tuleks seletuskirjas selgitada, millisel muul õiguslikul alusel ei kohaldata halduslepingu sõlmimisel tavapärasest konkurentsi- või hankemenetlust.

VI. Muud täpsustamist vajavad küsimused

15. MeeTS § 24¹ punkti 3 kohaselt ei kohaldata peatükki, kui tellitava audiovisuaalmeedia teenuse osutaja pakub temaatilist programmikataloogi, mille suhtes peatüki kohaldamine oleks selgelt ebamõistlik. Ebamõistlikkus on hinnang. Hinnangu andmiseks peavad olema toodud selle andmise alused. Kes otsustab, kas kohaldamine on mõistlik või ebamõistlik, kas tellitava audiovisuaalmeedia teenuse osutaja saab seda ise otsustada?

16. MeeTS § 24³ lõike 3 kohaselt kehtestab tulu arvestamise täpsemad tingimused kultuuriminister määrusega, kuid ei selgu, kas investeeritava summa arvutab ettevõtja ise.

17. Seletuskirjas tuleks rohkem selgitada, kuidas tellitava audiovisuaalmeedia teenuse osutaja leiab investeerimiskohustuse täitjaks õige partneri, st kas piisab üksnes seaduses sätestatud tingimuste täitmisest ja valik muus osas on vaba, või kas on mingisugune ülevaade vastavatest projektidest, kuhu investeerida saab. Kaaluda võiks näiteks investeeritavate projektide nimekirja avaldamist, et tagada läbipaistvus. Kas on võimalik ka partnerit vahetada, näiteks kui tootmine ei alga vastavalt algselt planeeritule? Eelnõuga MeeTS lisatava § 24⁴ lõike 2 kohaselt, kui tootmine ei alga kolmandaks aastaks arvates teatise esitamisest, peab tellitava audiovisuaalmeedia teenuse osutaja teatise esitamisele järgneva kahe kalendriaasta investeerimiskohustuse täitmiseks tegema rahalise sissemakse. Tegelikult oleks võimalik veel üks aasta investeerida, sest antud sõnastuse kohaselt ei ole kolm aastat veel möödas.

18. MeeTS § 24³ lõike 4 punkti 1 kohaselt on Eesti audiovisuaalne teos mh teos, mille originaalkeel on vähemalt 60% ulatuses eesti keel. Millise ühiku/metoodika kohaselt hinnatakse teoses keele osakaalu? Palume seletuskirjas selgitada.

19. MeeTS § 24³ lõike 4 punktis 4 on mainitud tootmisettevõtet. Märgime, et Eesti õiguses tähendab ettevõtte majandusüksust, mille kaudu isik tegutseb (TsÜS § 66¹) ja ettevõtja on füüsiline isik, kes pakub oma nimel tasu eest kaupu või teenuseid ning kellele kaupade müük või teenuste osutamine on püsiv tegevus, ning äriseadustikus sätestatud äriühing (ÄS § 1). Ilmselt on siin mõeldud ikkagi ettevõtjat, kes teose tootmises osaleb.

20. MeeTS § 24⁶ lõike 1 kohaselt rakendatakse aruande suhtes maksukorralduse seaduses maksudeklaratsiooni kohta sätestatud MeeTSist tulenevate erisustega. Tekib küsimus, kas Kultuuriministeeriumile või EFI-le antakse kaudselt Maksu- ja Tolliameti pädevusi. Soovitame mitte sätestada sellist massilist regulatsiooni, vaid valida kitsalt normid, mis vaja.

21. MeeTS § 24⁷ lõikes 4 on märgitud rahalise sissemakse tähtjaks tasumata jätmise viiviseks 0,06% tasumata summalt päevas. Kui me ei taha rõhutada siin rahalise kohustuse maksu tunnuseid, siis oleks parem lähtuda viivisel võlaõigusseaduse, mitte maksukorralduse seaduse (MKS) eeskujust. MKS on päris suur intress ja sellel on lisaks sanktsiooni roll, mida ilmselt siin ei ole vaja rõhutada.

VII. Tehnilised kommentaarid

22. Eelnõu § 1 punktiga 6 täiendatakse seadust mh §-ga 24⁴. Paragrahvi 24⁴ lõikes 2 viidatakse ekslikult seaduse § 24³ lõikes 6 sätestatud rahalisele sissemaksele, kuid õige viide oleks § 24³ lõikele 7.

23. Eelnõu §-ga 2 täiendatakse halduskoostöö seaduse § 13 lõiget 1¹ punktiga 33 viidates MeeTS § 24⁶ lõikes 1 nimetatud halduslepingule. Tegelikult peaks olema viide MeeTS §-le 24⁵. Samuti on seletuskirjas eelnõu § 2 selgituse juures viidatud meediateenuste seaduse § 24⁴ lõikes 1 nimetatud halduslepingule, mis tuleks eelduslikult samuti asendada viitega § 24⁵ lõikele 1.

24. Seletuskirja lk 12 (selgitus lisatava § 24² kohta, viimane lause): viidatud on §-le 24, kuid ilmselt on mõeldud § 24².

25. Seletuskirja lk 23 (osa 6.4, esimene lõik): sõnastus ei ole korrektne, õige oleks järgmine tekst: „... sest välistada saab ettevõtted, kellel on alla kümne töötaja **või ja** ettevõtte aastakäive ei ületa kahte miljonit eurot **ning või** tellitava audiovisuaalmeedia teenuse keskmine kasutajate hulk aastas jääb alla ühe protsendi kõigist teenuse sihtriigi tellitavate audiovisuaalmeedia teenuste kasutajatest.“

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Ligi
rahandusminister

Marge Kaskpeit 58851423 Marge.Kaskpeit@fin.ee
Ilona Soitu 5854 1952 Ilona.Soitu@fin.ee
Karin Madisson 5887 0368 Karin.Madisson@fin.ee
Maris Kalda 5885 1434 Maris.Kalda@fin.ee
Anneli Valgma 5885 1315 Anneli.Valgma@fin.ee
Laura Sulin 5342 1825 Laura.Sulin@fin.ee